Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (druhého senátu)

18. prosince 2025 *

„Kasační opravný prostředek – Veřejné zdraví – Zahřívané tabákové výrobky – Zrušení některých výjimek – Směrnice v přenesené pravomoci (EU) 2022/2100 – Žaloba na neplatnost – Aktivní legitimace – Článek 263 čtvrtý pododstavec SFEU – Podmínka, podle níž musí být žalobce napadeným aktem osobně dotčen – Omezený okruh hospodářských subjektů – Povinnosti v oblasti prohlášení a oznamování – Povolení k uvádění na trh“

Ve věci C-731/23 P,

jejímž předmětem je kasační opravný prostředek podaný na základě článku 56 statutu Soudního dvora Evropské unie dne 29. listopadu 2023,

Nicoventures Trading Limited, se sídlem v Londýně (Spojené království),

British American Tobacco (Germany) GmbH, se sídlem v Hamburku (Německo),

British American Tobacco Italia SpA (BAT Italia), se sídlem v Římě (Itálie),

British American Tobacco Polska Trading sp. z o.o., se sídlem ve Varšavě (Polsko),

British American Tobacco España SA, se sídlem v Madridu (Španělsko),

P. J. Carroll & Company Limited, se sídlem v Dublinu (Irsko),

zástupci: M. Schonberg a L. Van den Hende, advocaten,

účastnice řízení podávající kasační opravný prostředek (navrhovatelky),

přičemž dalšími účastnicemi řízení jsou:

Evropská komise, zástupci: F. van Schaik a H. van Vliet, jako zmocněnci,

žalovaná v prvním stupni,

podporovaná:

Francouzskou republikou, zástupci: M. de Lisi, B. Fodda a B. Travard, jako zmocněnci,

vedlejší účastnicí v řízení o kasačním opravném prostředku,

* Jednací jazyk: angličtina.

SOUDNÍ DVŮR (druhý senát),

ve složení: K. Jürimäe (zpravodajka), předsedkyně senátu, K. Lenaerts, předseda Soudního dvora vykonávající funkci soudce druhého senátu, F. Schalin, M. Gavalec a Z. Csehi, soudci,

generální advokát: N. Emiliou,

za soudní kancelář: A. Calot Escobar, vedoucí,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 12. června 2025,

vydává tento

Rozsudek

1 Svým kasačním opravným prostředkem se společnosti Nicoventures Trading Limited, British American Tobacco (Germany) GmbH, British American Tobacco Italia SpA (BAT Italia), British American Tobacco Polska Trading sp. z o.o., British American Tobacco España SA a P. J. Carroll & Company Limited domáhají zrušení usnesení Tribunálu Evropské unie ze dne 20. září 2023, Nicoventures Trading a další v. Komise (T-706/22, dále jen „napadené usnesení“, EU:T:2023:579), kterým Tribunál odmítl jako nepřípustnou jejich žalobu znějící na zrušení směrnice Komise v přenesené pravomoci (EU) 2022/2100 ze dne 29. června 2022, kterou se mění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/40/EU, pokud jde o zrušení některých výjimek týkajících se zahřívaných tabákových výrobků (Úř. věst. 2022, L 283, s. 4, dále jen „směrnice v přenesené pravomoci“).

Právní rámec

Směrnice 2014/40/EU

2 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/40/EU ze dne 3. dubna 2014 o sbližování právních a správních předpisů členských států týkajících se výroby, obchodní úpravy a prodeje tabákových a souvisejících výrobků a o zrušení směrnice 2001/37/ES (Úř. věst. 2014, L 127, s. 1) stanoví pravidla pro uvádění tabákových výrobků na trh.

3 Článek 2 této směrnice, nadepsaný „Definice“, stanoví:

„Pro účely této směrnice se rozumí:

[…]

18) ‚složkou‘ tabák, přísady a jakákoliv látka či prvek přítomné v konečném tabákovém nebo souvisejícím výrobku včetně papíru, filtru, inkoustů, kapslí a lepidel;

[…]

25) ‚charakteristickou příchutí' jasně rozpoznatelná vůně nebo chuť jiná než tabáková chuť, kterou výrobku dodává přísada nebo kombinace přísad, kromě jiného včetně ovoce, koření, bylinek, alkoholu nebo cukrovinek, mentolu nebo vanilky, jež je rozeznatelná před nebo při užití tabákového výrobku;

[…]

28) ‚podstatnou změnou okolností' zvýšení objemu prodeje určité kategorie výrobku alespoň o 10 % přinejmenším v pěti členských státech, na základě údajů o prodeji poskytnutých v souladu s čl. 5 odst. 6 nebo zvýšení úrovně výskytu užívání příslušné kategorie výrobku ve věkové skupině spotřebitelů mladších 25 let přinejmenším o pět procentních bodů v pěti členských státech, a to podle Zvláštní zprávy Eurobarometru 385 z května 2012 nebo odpovídajících prevalenčních studií; za podstatnou změnu okolností se nepovažuje situace, kdy objem prodeje dané kategorie výrobků nepřesahuje na maloobchodní úrovni 2,5 % celkového prodeje tabákových výrobků na úrovni [Evropské] [u]nie;

[…]"

4 Článek 5 uvedené směrnice, nadepsaný „Oznamování složek a emisí", stanoví:

„1. Členské státy požadují, aby výrobci a dovozci tabákových výrobků předložili příslušným orgánům členských států informace podle značky a typu:

a) seznam všech složek a jejich množství použitých při výrobě tabákových výrobků v sestupném pořadí podle hmotnosti každé složky obsažené v tabákových výrobcích;

[…]

U nových nebo pozměněných tabákových výrobků jsou informace požadované podle tohoto článku poskytovány před tím, než jsou tyto výrobky uvedeny na trh.

[…]

6. Členské státy od výrobců a dovozců požadují, aby jim předložili dostupné interní a externí studie týkající se průzkumu trhu a preferencí různých spotřebitelských skupin, včetně mladých lidí a současných kuřáků, ohledně složek a emisí, jakož i shrnutí veškerých průzkumů trhu, které provádějí při uvádění nových výrobků na trh. Členské státy rovněž od výrobců a dovozců požadují, aby každoročně oznamovali údaje týkající se jejich objemů prodeje podle značky a typu, v kusech nebo kilogramech, za každý členský stát, a to počínaje 1. lednem 2015. Členské státy poskytnou jakékoli další údaje o objemu prodeje, které mají k dispozici.

7. Veškeré údaje a informace, které mají být poskytovány členským státům a které členské státy samy poskytují podle tohoto článku a článku 6, jsou předávané v elektronické podobě. Členské státy uchovávají informace v elektronické podobě a zajistí, aby Komise a ostatní členské státy měly k těmto informacím za účelem uplatňování této směrnice přístup. […]"

5 Článek 7 směrnice 2014/40, nadepsaný „Regulace složek", stanoví:

„1. Členské státy zakáží uvádět na trh tabákové výrobky s charakteristickou příchutí.

[…]

7. Členské státy zakáží uvádět na trh tabákové výrobky obsahující aromata v jakékoli z jejich složek, jako například ve filtrech, papírech, baleních, kapslích, nebo jiné technické prvky umožňující změnu vůně nebo chuti tabákových výrobků nebo jejich intenzity kouře. Filtry, papíry a kapsle nesmí obsahovat tabák nebo nikotin.

[…]

12. Tabákové výrobky jiné než cigarety a tabák k ručnímu balení cigaret jsou vyňaty ze zákazů stanovených v odstavcích 1 a 7. Komise přijme akty v přenesené pravomoci v souladu s článkem 27 za účelem zrušení této výjimky u určité kategorie výrobků, dojde-li podle zprávy Komise k podstatné změně okolností.

[…]“

6 Článek 9 této směrnice se týká obecných varování a informačních sdělení, které musí být uvedeny na jednotkových baleních a vnějších baleních tabákových výrobků ke kouření. Článek 10 uvedené směrnice upřesňuje povinnosti týkající se zdravotních varování, která musí být uvedena na každém jednotkovém balení a jakémkoli vnějším balení těchto výrobků.

7 Článek 11 směrnice 2014/40, nadepsaný „Označování jiných tabákových výrobků ke kouření než cigaret, tabáku k ručnímu balení cigaret a tabáku do vodní dýmky“, stanoví:

„1. Členské státy mohou tabákové výrobky ke kouření jiné než cigarety, tabák k ručnímu balení cigaret a tabák do vodní dýmky osvobodit od povinnosti mít informační sdělení stanovená v čl. 9 odst. 2 a kombinovaná zdravotní varování stanovená v článku 10. […]

[…]

6. Komise přijme akty v přenesené pravomoci v souladu s článkem 27 za účelem zrušení možnosti udělit výjimky jakékoliv kategorii výrobků uvedené v odstavci 1, dojde-li podle zprávy Komise u dotčené kategorie výrobků k podstatné změně okolností.“

8 Článek 19 této směrnice, nadepsaný „Oznamování nových tabákových výrobků“, stanoví:

„1. Členské státy vyžadují, aby výrobci a dovozci tabákových výrobků oznámili příslušným orgánům členských států jakýkoli nový tabákový výrobek, který zamýšlejí uvést na dotčený vnitrostátní trh. Oznámení musí být podané v elektronické podobě šest měsíců před zamýšleným uvedením na trh. Doplňuje jej podrobný popis dotčeného nového tabákového výrobku, jakož i návod k jeho použití a informace o složkách a emisích v souladu s článkem 5. […]

2. […] Členské státy zpřístupní veškeré informace obdržené podle tohoto článku Komisi.

3. Členské státy mohou zavést systém pro schválení nových tabákových výrobků. […]

[…]“

Směrnice v přenesené pravomoci

9 Článek 1 směrnice v přenesené pravomoci stanoví:

„Směrnice [2014/40] se mění takto:

1) Ustanovení čl. 7 odst. 12 nařízení se nahrazuje tímto:

‚12. Tabákové výrobky jiné než cigarety, tabák k ručnímu balení cigaret a zahřívané tabákové výrobky jsou vyňaty ze zákazů stanovených v odstavcích 1 a 7. Komise přijme akty v přenesené pravomoci v souladu s článkem 27 za účelem zrušení této výjimky u určité kategorie výrobků, dojde-li podle zprávy Komise k podstatné změně okolností.

Pro účely prvního pododstavce se ‚zahřívaným tabákovým výrobkem' rozumí nový tabákový výrobek, který je zahříván tak, aby produkoval emise obsahující nikotin a jiné chemické látky, který je poté vdechován uživatelem (uživateli) a který je v závislosti na svých vlastnostech bezdýmným tabákovým výrobkem nebo tabákem ke kouření.'

2) Článek 11 se mění takto:
   a) nadpis se nahrazuje tímto:

   ‚Článek 11

   Označování jiných tabákových výrobků ke kouření než cigaret, tabáku k ručnímu balení cigaret, tabáku do vodní dýmky a zahřívaných tabákových výrobků';
   b) v odstavci 1 se první pododstavec nahrazuje tímto:

   ‚Členské státy mohou tabákové výrobky ke kouření jiné než cigarety, tabák k ručnímu balení cigaret, tabák do vodní dýmky a zahřívané tabákové výrobky ve smyslu čl. 7 odst. 12 druhého pododstavce osvobodit od povinnosti mít informační sdělení stanovené v čl. 9 odst. 2 a kombinovaná zdravotní varování stanovená v článku 10. V takovém případě musí každé jednotkové balení a jakékoliv vnější balení těchto výrobků kromě obecného varování stanoveného v čl. 9 odst. 1 mít i jedno z textových varování uvedených v příloze I. Obecné varování stanovené v čl. 9 odst. 1 musí zahrnovat odkaz na služby pro odvykání kouření uvedené v čl. 10 odst. 1 písm. b)'."

Skutečnosti předcházející sporu

10 Skutečnosti předcházející sporu jsou popsány v bodech 2 až 6 napadeného usnesení. Pro účely tohoto kasačního opravného prostředku je lze shrnout následovně.

11 Skupina British American Tobacco (dále jen „skupina BAT"), do níž patří navrhovatelky, vyrábí a uvádí na trh tabákové výrobky, včetně zahřívaných tabákových výrobků. Jedna z navrhovatelek, společnost Nicoventures Trading, byla založena v roce 2011 v rámci skupiny BAT, aby se zaměřila výlučně na vývoj a uvádění na trh inovativních nehořlavých výrobků, mezi něž patří zahřívané tabákové výrobky. Společnost Nicoventures Trading prodává zahřívané tabákové výrobky skupiny BAT dalším společnostem skupiny, mezi něž patří i další navrhovatelky. Posledně uvedené společnosti zajišťují nebo zamýšlejí zajistit distribuci výrobků společnosti Nicoventures Trading na trzích čtrnácti členských států.

12 Dne 15. června 2022 zveřejnila Komise v souladu se směrnicí 2014/40 zprávu, v níž konstatovala podstatnou změnu okolností u zahřívaných tabákových výrobků.

13 V návaznosti na tuto zprávu přijala Komise na základě čl. 7 odst. 12 a čl. 11 odst. 6 směrnice 2014/40 směrnici v přenesené pravomoci. Od 23. října 2023, kdy členské státy musely uplatnit opatření nezbytná pro dosažení souladu se směrnicí v přenesené pravomoci, již nejsou zahřívané tabákové výrobky vyňaty ze zákazů týkajících se aromat uvedených v čl. 7 odst. 1 a 7 směrnice 2014/40. Od téhož data podléhají navíc nezakázané zahřívané tabákové výrobky stejným omezením pro označování obalů jako ostatní tabákové výrobky ke kouření, na které se nevztahuje výjimka.

Řízení před Tribunálem a napadené usnesení

14 Návrhem došlým kanceláři Tribunálu dne 16. listopadu 2022 podaly navrhovatelky žalobu znějící na zrušení směrnice v přenesené pravomoci.

15 Vzhledem k tomu, že Komise měla za to, že navrhovatelky nejsou směrnicí v přenesené pravomoci bezprostředně ani osobně dotčeny ve smyslu čl. 263 čtvrtého pododstavce SFEU, vznesla dne 17. ledna 2023 námitku nepřípustnosti.

16 Napadeným usnesením Tribunál této námitce nepřípustnosti vyhověl a žalobu odmítl jako nepřípustnou.

17 Tribunál nejprve v bodech 13 a 14 tohoto usnesení konstatoval, že směrnice v přenesené pravomoci je ve smyslu čl. 263 čtvrtého pododstavce SFEU nařizovacím aktem, který v článku 2 stanoví prováděcí opatření, a sice opatření k provedení tohoto aktu do vnitrostátního práva, jejichž přijetí přísluší členským státům. Tribunál z toho vyvodil, že žaloba na neplatnost nespadá pod třetí případ uvedený v čl. 263 čtvrtém pododstavci SFEU, podle něhož může každá osoba podat žalobu proti nařizovacím aktům, které se jí bezprostředně dotýkají a nevyžadují přijetí prováděcích opatření. Tribunál rovněž konstatoval, že jelikož směrnice v přenesené pravomoci není navrhovatelkám určena, nelze na žalobu na neplatnost použít první případ uvedený v tomto ustanovení, podle něhož každá osoba může podat žalobu proti aktům, které jsou jí určeny. V důsledku toho měl Tribunál za to, že je třeba zkoumat, zda se na navrhovatelky vztahuje druhý případ stanovený v uvedeném ustanovení, a sice zda jsou směrnicí v přenesené pravomoci bezprostředně a osobně dotčeny.

18 Pokud jde o podmínku, podle níž musí být žalobce napadeným aktem bezprostředně dotčen, Tribunál v bodech 24, 26 a 28 napadeného usnesení poté, co připomněl relevantní judikaturu Soudního dvora, konstatoval, že právní postavení hospodářských subjektů, které stejně jako navrhovatelky uvádějí nebo zamýšlejí uvést na trh zahřívané tabákové výrobky s charakteristickou příchutí, je směrnicí v přenesené pravomoci dotčeno, neboť se toto uvádění na trh stane po jejím přijetí protiprávním. Tyto hospodářské subjekty budou mít rovněž povinnost uvádět na obalech nezakázaných zahřívaných tabákových výrobků ke kouření stejná zdravotní varování, která musí být uvedena na obalech některých jiných tabákových výrobků ke kouření.

19 Na navrhovatelky se tak vztahuje zákaz uvádět na trh zahřívané tabákové výrobky s charakteristickou příchutí a povinnosti vyplývající přímo ze směrnice v přenesené pravomoci bez ohledu na to, zda tato směrnice vyžaduje přijetí prováděcích opatření, a sice prováděcích

opatření k jejímu provedení do vnitrostátního práva, členskými státy. V projednávaném případě jsou opatření stanovená uvedenou směrnicí k jejímu provedení do vnitrostátního práva totiž nezbytná pouze pro plné uplatnění těchto zákazů a povinností v právních předpisech členských států, aniž mají tyto státy jakoukoli autonomní posuzovací pravomoc, neboť směrnice v přenesené pravomoci neponechává členským státům žádný prostor pro uvážení, pokud jde o tyto zákazy a povinnosti.

20 Tribunál tak rozhodl, že navrhovatelky musí být považovány za bezprostředně dotčené touto směrnicí a že žádný z argumentů předložených Komisí nemůže tento závěr zpochybnit.

21 Pokud jde o podmínku, podle níž musí být žalobce napadeným aktem dotčen osobně, Tribunál nejprve v bodě 36 napadeného usnesení připomněl, přičemž vycházel zejména z rozsudku ze dne 15. července 1963, Plaumann v. Komise (25/62, EU:C:1963:17), že akty s obecnou působností se mohou osobně dotýkat určitých fyzických nebo právnických osob, a mají tedy ve vztahu k nim povahu rozhodnutí, pokud je tyto akty zasahují z důvodu určitých vlastností, které jsou pro ně zvláštní, nebo faktické situace, která je vymezuje vzhledem ke všem ostatním osobám, a tím je individualizuje způsobem obdobným tomu, jakým by byl individualizován adresát tohoto ustanovení.

22 S odkazem na bod 18 rozsudku ze dne 18. května 1994, Codorniu v. Rada (C-309/89, EU:C:1994:197), Tribunál v bodě 37 napadeného usnesení upřesnil, že obecná závaznost, a tedy normativní povaha aktu, nejsou zpochybněny možností více či méně přesně určit počet, nebo dokonce i totožnost právních subjektů, na které se v určitý okamžik uplatňuje, pokud je nesporné, že se toto uplatnění uskutečňuje na základě objektivní právní nebo faktické situace definované uvedeným aktem ve vztahu k jeho účelu.

23 Tribunál poté zkoumal argumenty předložené navrhovatelkami za účelem prokázání, že byly směrnicí v přenesené pravomoci osobně dotčeny.

24 Zaprvé měl Tribunál v bodě 45 napadeného usnesení za to, že pouhá okolnost, že hospodářské subjekty, které předložily prohlášení nebo učinily oznámení, které jsou stanoveny v článcích 5 a 19 směrnice 2014/40, či jsou držiteli povolení podle systému zavedeného na základě čl. 19 odst. 3 této směrnice, byly identifikovatelné v okamžiku přijetí směrnice v přenesené pravomoci, nemůže stačit k prokázání toho, že jsou tímto aktem osobně dotčeny, pokud se uvedená směrnice v přenesené pravomoci použije na základě obecných a abstraktních úvah. Podle Tribunálu nebyla Komise povinna při přijímání této směrnice v přenesené pravomoci zohlednit konkrétně jejich situaci.

25 Zadruhé Tribunál v bodě 46 napadeného usnesení odmítl argument vycházející z nízkého počtu podniků dotčených směrnicí v přenesené pravomoci, jelikož počet fyzických nebo právnických osob dotčených takovým aktem není v tomto ohledu určující.

26 Zatřetí Tribunál v bodě 47 napadeného usnesení připustil, že absolutní zákaz uvádět na trh zahřívané tabákové výrobky s charakteristickými příchutěmi, který vyplývá ze směrnice v přenesené pravomoci, bude mít nutně za následek zpochybnění povolení k uvádění takových tabákových výrobků na trh, které drží některé navrhovatelky. V bodech 47 a 49 napadeného usnesení měl však za to, že na taková povolení udělovaná bez výlučnosti nelze nahlížet tak, že charakterizují a individualizují postavení jejich držitelů ve vztahu k této směrnici způsobem, jako by byli jejími adresáty. Podle Tribunálu uvedená povolení ostatně nepřiznávají jejich držitelům práva srovnatelná s právy, kterých požívali žalobci ve věcech, v nichž byly vydány rozsudky ze dne

17. ledna 1985, Piraiki-Patraiki a další v. Komise (11/82, EU:C:1985:18); ze dne 18. května 1994, Codorniu v. Rada (C-309/89, EU:C:1994:197); ze dne 13. března 2008, Komise v. Infron WM (C-125/06 P, EU:C:2008:159), jakož i ze dne 27. února 2014, Stichting Woonpunt a další v. Komise (C-132/12 P, EU:C:2014:100).

27 Začtvrté měl Tribunál v bodě 51 napadeného usnesení za to, že okolnost, že výrobci a dovozci zahřívaných tabákových výrobků s charakteristickou příchutí se s ohledem na směrnici v přenesené pravomoci nenacházejí ve stejné situaci jako výrobní odvětví nacházející se ve vstupních a výstupních článcích výrobního a distribučního řetězce dotčených výrobků, je irelevantní, pokud jde o otázku, zda navrhovatelky patří k omezenému okruhu. Aby totiž navrhovatelky prokázaly, že jsou směrnicí v přenesené pravomoci osobně dotčeny, musí prokázat, nikoli že jsou dotčeny jinak než ostatní subjekty, ale že jsou dotčeny z důvodu vlastnosti nebo faktické situace, které jsou jim vlastní, a odlišují je stejně, jako by byl odlišen adresát určitého rozhodnutí.

28 V bodě 52 napadeného usnesení Tribunál ze všech těchto úvah vyvodil, že povolení, prohlášení a oznámení, kterých se navrhovatelky dovolávají, neumožňují prokázat, že jsou směrnicí v přenesené pravomoci osobně dotčeny.

29 V bodech 54 a 55 napadeného usnesení Tribunál v odpovědi na argumentaci navrhovatelek, podle které tato směrnice podstatně zasahuje do jejich soutěžního postavení, rozhodl, že skutečnost, že některé subjekty jsou obecně závazným aktem hospodářsky postiženy více než jiné, nepostačuje k tomu, aby byly individualizovány vzhledem k těmto ostatním subjektům, pokud se tento akt uplatňuje na základě objektivně vymezené situace. Pouhá okolnost, že fyzická nebo právnická osoba může ztratit významný zdroj příjmů z důvodu nové právní úpravy neprokazuje, že se nachází ve specifické situaci a nepostačuje k prokázání toho, že se jí tato právní úprava osobně dotýká, jelikož tato osoba musí předložit důkaz o okolnostech umožňujících dojít k závěru, že údajně utrpěná újma jí individualizuje ve vztahu ke všem ostatním hospodářským subjektům, které jsou dotčeny uvedenou právní úpravou stejným způsobem jako ona.

30 V důsledku toho Tribunál rozhodl, že navrhovatelky nemohou důvodně tvrdit, že jsou směrnicí v přenesené pravomoci osobně dotčeny, a že žaloba tedy musí být odmítnuta jako nepřípustná.

Návrhová žádání účastnic řízení a řízení před Soudním dvorem

31 V rámci svého kasačního opravného prostředku navrhovatelky navrhují, aby Soudní dvůr:

– zrušil napadené usnesení;

– v rozsahu, v němž má Soudní dvůr za to, že to stav řízení umožňuje, zamítl námitku nepřípustnosti, prohlásil žalobu podanou v prvním stupni za přípustnou a vrátil věc Tribunálu, aby rozhodl ve věci samé, a

– uložil Komisi náhradu nákladů řízení, včetně nákladů řízení před Tribunálem.

32 Komise navrhuje, aby Soudní dvůr:

– zamítl kasační opravný prostředek a

– uložil navrhovatelkám náhradu nákladů řízení.

33 Usnesením předsedy Soudního dvora ze dne 25. dubna 2024, Nicoventures Trading a další v. Komise (C-731/23 P, EU:C:2024:380), bylo povoleno vedlejší účastenství Francouzské republiky na podporu návrhových žádání Komise. Francouzská republika navrhuje, aby Soudní dvůr zamítl kasační opravný prostředek v plném rozsahu, a potvrdil tak nepřípustnost žaloby.

Ke kasačnímu opravnému prostředku

34 Na podporu svého kasačního opravného prostředku navrhovatelky uplatňují jediný důvod kasačního opravného prostředku vycházející z nesprávného právního posouzení, kterého se Tribunál dopustil při uplatnění podmínky, podle níž musí být žalobce napadeným aktem osobně dotčen, na jejich situaci. Tento důvod se dělí na dvě samostatné části vycházející z nesprávného právního posouzení, kterým jsou stiženy přezkum skutečností, jichž se navrhovatelky dovolávají za účelem prokázání, že byly osobně dotčeny směrnicí v přenesené pravomoci, a posouzení právního kritéria „podstatného zásahu do postavení na trhu“.

K první části jediného důvodu kasačního opravného prostředku

Argumentace účastnic řízení

35 První část jediného důvodu kasačního opravného prostředku se týká bodů 45 až 52 napadeného usnesení. Navrhovatelky vytýkají Tribunálu, že se dopustil nesprávného právního posouzení při zkoumání právního významu skutečností, jichž se před ním dovolávaly, jakož i tím, že rozhodl, že tyto skutečnosti nepostačují k prokázání toho, že jsou směrnicí v přenesené pravomoci osobně dotčeny.

36 Tribunál se tak dopustil nesprávného právního posouzení tím, že každou z uvedených skutečností posoudil samostatně a jednotlivě a zkoumal, zda každá z nich sama o sobě postačuje k prokázání, že navrhovatelky jsou směrnicí v přenesené pravomoci osobně dotčeny. Takový přístup není v souladu s judikaturou, která vyžaduje určení „souboru skutečností“ nebo „souboru skutkových a právních okolností“, které mohou žalobce individualizovat.

37 Zaprvé na rozdíl od toho, jak rozhodl Tribunál v bodě 45 napadeného usnesení, je relevantní skutečnost, že díky prohlášením a oznámením výrobků podle článku 5 a čl. 19 odst. 1 směrnice 2014/40 byly navrhovatelky v okamžiku přijetí směrnice v přenesené pravomoci pro Komisi identifikovatelné.

38 Zadruhé navrhovatelky kritizují bod 46 napadeného usnesení, jelikož z nedávné judikatury vyplývá, že význam postavení žalobce na trhu, i když sám o sobě nepostačuje k prokázání toho, že je napadeným aktem osobně dotčen, je nicméně relevantní v rozsahu, v němž je součástí souboru skutečností vytvářejících zvláštní situaci, která tohoto žalobce vymezuje. Tak je tomu v projednávané věci vzhledem k významu postavení skupiny BAT na unijním trhu, pokud jde o zahřívané tabákové výrobky.

39 Kromě toho závěr Tribunálu v bodě 51 napadeného usnesení, podle něhož výrobce zahřívaných tabákových výrobků nelze odlišit od ostatních subjektů zapojených do výrobního a distribučního řetězce dotčených výrobků, není právně opodstatněný. Skutečnost, že se akt může dotknout i jiných hospodářských subjektů, nemůže znamenat, že se nemůže osobně dotýkat subjektu, který je bezprostředně dotčen výrazným způsobem.

40 V projednávané věci rozlišuje mezi jednotlivými subjekty zapojenými do výrobního a distribučního řetězce dotčených výrobků systém oznamování stanovený na základě článku 5 a čl. 19 odst. 1 směrnice 2014/40. Tento systém pouze vyžaduje, aby oznámení učinil výrobce nebo dovozce dotyčného výrobku, a nikoli hospodářský subjekt nacházející se ve vstupních nebo výstupních článcích dodavatelského řetězce. Osobní dotčení navrhovatelek směrnicí v přenesené pravomoci nemůže být v tomto ohledu vyloučeno existencí jiného výrobce.

41 Zatřetí se Tribunál v bodech 47 až 50 napadeného usnesení dopustil nesprávného právního posouzení tím, že nepřiznal dostatečný význam povolením k uvádění na trh, která některé navrhovatelky získaly před přijetím směrnice v přenesené pravomoci.

42 V tomto ohledu navrhovatelky zaprvé uvádí, že je nesprávné tvrdit, že směrnice v přenesené pravomoci má stejné účinky na všechny hospodářské subjekty bez ohledu na to, zda tyto subjekty mají či nemají povolení k uvádění na trh, jelikož subjekty, které jej mají, toto povolení na rozdíl od ostatních ztratí. Zadruhé práva existující před přijetím této směrnice nemusí být nutně výlučná, aby bylo možné mít za to, že navrhovatelky jsou uvedenou směrnicí osobně dotčeny ve smyslu rozsudků ze dne 13. března 2008, Komise v. Infront WM (C-125/06 P, EU:C:2008:159), jakož i ze dne 27. února 2014, Stichting Woonpunt a další v. Komise (C-132/12 P, EU:C:2014:100). Zatřetí k tomu, aby byla již existující práva v tomto ohledu relevantní, není nezbytné, aby byla „nabyta na časově neomezenou dobu“.

43 Komise má za to, že první část jediného důvodu kasačního opravného prostředku není opodstatněná.

44 Skutečnost, že Tribunál systematicky a strukturovaně zkoumal argumenty vznesené v prvním stupni, neznamená, že nezohlednil „soubor skutečností“ vyžadovaný judikaturou, kterou navrhovatelky uplatnily. Komise rovněž zpochybňuje myšlenku, že kdyby se Tribunál řídil přístupem uplatňovaným navrhovatelkami, dospěl by k závěru, že navrhovatelky jsou osobně dotčeny, neboť každá skutečnost, které se navrhovatelky dovolávají, je zjevně relevantní a důležitá.

45 Úvodem Komise navrhovatelkám vytýká, že vyvolávají dojem, jako by se opíraly o velké množství skutečností, které měl Tribunál posoudit společně. Argumenty předloženými v žalobě přitom navrhovatelky v podstatě pouze tvrdí, že mají zvláštní postavení. Tyto navrhovatelky tvoří uzavřený okruh hospodářských subjektů, které jsou identifikovatelné a byly skutečně identifikované při přijetí směrnice v přenesené pravomoci, a to na základě prohlášení a oznámení učiněných podle článků 5 a 19 směrnice 2014/40. Kromě toho může směrnice v přenesené pravomoci podstatně ovlivnit jejich postavení na trhu. Podle Komise Tribunál přesvědčivě vysvětlil, z jakých důvodů tyto dva argumenty neumožňují prokázat, že navrhovatelky jsou směrnicí v přenesené pravomoci osobně dotčeny.

46 Pokud jde o první argument, Tribunál v bodě 43 napadeného usnesení správně uvedl, že požadavky stanovené v článcích 5 a 19 směrnice 2014/40 jsou obecné, abstraktní a použitelné na všechny subjekty, které uvádějí nebo zamýšlejí uvést tabákový výrobek na trh. Na tyto požadavky

nelze nahlížet tak, že charakterizují a individualizují postavení držitelů povolení s ohledem na směrnici v přenesené pravomoci způsobem, jako by uvedeným držitelům byla tato směrnice určena.

47 V této souvislosti jsou zaprvé argumenty navrhovatelek týkající se identifikovatelnosti uzavřené skupiny hospodářských subjektů při přijetí směrnice v přenesené pravomoci irelevantní.

48 Zadruhé má Komise za to, že navrhovatelky zkreslují obsah bodu 46 napadeného usnesení, jelikož na rozdíl od toho, co tvrdí navrhovatelky, Tribunál v tomto bodě nepoukázal na podíl navrhovatelek na trhu, ale na počet podniků dotčených směrnicí v přenesené pravomoci. Tato dvě kritéria jsou přitom odlišná a irelevantní pro určení, zda jsou navrhovatelky touto směrnicí osobně dotčeny.

49 Navrhovatelky rovněž zkreslily bod 51 napadeného usnesení, jelikož na rozdíl od toho, co posledně uvedené tvrdí, v něm Tribunál neuvedl, že výrobce zahřívaných tabákových výrobků nelze odlišit od ostatních subjektů zapojených do distribučního nebo dodavatelského řetězce dotčených výrobků.

50 Argument navrhovatelek, že existence jiného výrobce nemůže být uplatněna za účelem vyloučení osobního dotčení navrhovatelek směrnicí v přenesené pravomoci, je irelevantní, jelikož Tribunál z takového závěru v napadeném usnesení nevycházel.

51 Zatřetí argument, podle něhož Tribunál v bodech 47 až 50 napadeného usnesení nepřiznal dostatečně velký význam povolením k uvádění na trh drženým navrhovatelkami, musí být odmítnut.

52 Tribunál nerozhodl, že směrnice v přenesené pravomoci má stejné účinky pro všechny hospodářské subjekty. Argumentace, kterou navrhovatelky tvrdí opak, je tedy irelevantní. Kromě toho judikatura, které se navrhovatelky dovolávají na podporu tohoto argumentu, není relevantní. Rozsudek ze dne 13. března 2008, Komise v. Infront WM (C-125/06 P, EU:C:2008:159), se tak týká žaloby proti aktu s obecnou působností podané osobami, které byly držiteli nabytých práv, zatímco rozsudek ze dne 27. února 2014, Stichting Woonpunt a další v. Komise (C-132/12 P, EU:C:2014:100), je příkladem žaloby podané právnickými osobami proti aktu zpochybňujícímu rozhodnutí Komise, které se týká režimu státních podpor, jichž byly příjemci.

53 Tribunál se tedy nedopustil nesprávného právního posouzení tím, že v bodě 47 napadeného usnesení rozhodl, že dotčená povolení nepřiznávají jejich držitelům práva srovnatelná s právy, která měli žalobci ve věcech uvedených v předchozím bodě tohoto rozsudku. V projednávané věci může údajný důsledek směrnice v přenesené pravomoci spočívat pouze v „ušlém zisku“ ve smyslu nenaplněných očekávání, tedy ve ztrátě příležitosti, která byla nabídnuta každé osobě zajímající se o výrobu zahřívaných tabákových výrobků nebo obchod s nimi.

54 Francouzská republika souhlasí se všemi argumenty Komise. Dodává, že směrnice v přenesené pravomoci se vztahuje na všechny hospodářské subjekty, které jsou řádně oprávněny uvádět zahřívané tabákové výrobky na trh, včetně konkurentů navrhovatelek. Kromě toho je přirozené, že na nově vznikající trh zpočátku vstoupí pouze malý počet subjektů. To však neumožňuje dospět k závěru, že se navrhovatelky jakožto hospodářské subjekty, které se odlišují pouze tím, že vstoupily na trh dříve, nacházejí ve specifické situaci, takže směrnice v přenesené pravomoci je individualizuje způsobem obdobným tomu, jakým by byl individualizován její adresát.

Závěry Soudního dvora

55 První část jediného důvodu kasačního opravného prostředku vychází z nesprávného právního posouzení, kterého se Tribunál dopustil při posuzování skutečností, které navrhovatelky předložily, aby prokázaly, že náleží do uzavřené kategorie hospodářských subjektů, které byly nebo mohly být při přijetí směrnice v přenesené pravomoci identifikovány, a že jsou tedy touto směrnicí osobně dotčeny ve smyslu čl. 263 čtvrtého pododstavce SFEU.

56 Argumenty navrhovatelek se týkají zejména bodů 45 až 52 napadeného usnesení, v nichž Tribunál zkoumal, zda prohlášení a oznámení učiněná na základě článků 5 a 19 směrnice 2014/40 a dále držení povolení k uvádění na trh získaných v členských státech, které zavedly systém povolení na základě čl. 19 odst. 3 této směrnice, postačují k tomu, aby byly navrhovatelky individualizovány způsobem obdobným tomu, jakým by byl individualizován adresát rozhodnutí.

57 V tomto ohledu z ustálené judikatury vyplývá, že jiné subjekty než adresáti rozhodnutí mohou tvrdit, že jsou osobně dotčeny, pouze tehdy, jsou-li tímto rozhodnutím zasaženy z důvodu určitých vlastností, které jsou pro ně zvláštní, nebo faktické situace, která je vymezuje ve vztahu ke všem ostatním osobám, a tím je individualizuje způsobem obdobným tomu, jakým by byl individualizován adresát takového rozhodnutí (viz zejména rozsudky ze dne 15. července 1963 Plaumann v. Komise, 25/62, EU:C:1963:17, s. 223; ze dne 17. září 2015, Mory a další v. Komise, C-33/14 P, EU:C:2015:609, bod 93, jakož i ze dne 31. ledna 2023, Komise v. Braesch a další, C-284/21 P, EU:C:2023:58, bod 51).

58 V tomto rámci možnost určit více či méně přesně počet, nebo dokonce i totožnost právních subjektů, na něž se akt použije, nikterak neznamená, že tyto subjekty musí být považovány za osobně dotčené tímto aktem, pokud se toto použití provádí na základě objektivní právní nebo skutkové situace definované uvedeným aktem (rozsudky ze dne 16. března 1978, Unicme a další v. Rada, 123/77, EU:C:1978:73, bod 16; ze dne 22. listopadu 2001, Antillean Rice Mills v. Rada, C-451/98, EU:C:2001:622, bod 52, jakož i ze dne 12. července 2022, Nord Stream 2 v. Parlament a Rada, C-348/20 P, EU:C:2022:548, bod 157).

59 Z ustálené judikatury rovněž vyplývá, že pokud se akt dotýká skupiny osob, jež byly nebo mohly být identifikovány v okamžiku přijetí tohoto aktu, a na základě kritérií, která jsou členům této skupiny vlastní, mohou být tyto osoby tímto aktem osobně dotčeny v rozsahu, v němž patří do omezeného okruhu hospodářských subjektů (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 17. ledna 1985, Piraiki-Patraiki a další v. Komise, 11/82, EU:C:1985:18, bod 31; ze dne 22. června 2006, Belgie a Forum 187 v. Komise, C-182/03 a C-217/03, EU:C:2006:416, bod 60; ze dne 13. března 2008, Komise v. Infront WM, C-125/06 P, EU:C:2008:159, bod 71, jakož i ze dne 12 července 2022, Nord Stream 2 v. Parlament a Rada, C-348/20 P, EU:C:2022:548, bod 158). Tak tomu může být zejména tehdy, kdy akt mění práva, která jednotlivec nabyl před jeho přijetím (rozsudky ze dne 13. března 2008, Komise v. Infront WM, C-125/06 P, EU:C:2008:159, bod 72, jakož i ze dne 27. února 2014, Stichting Woonlinie a další v. Komise, C-132/12 P, EU:C:2014:100, bod 59).

60 K tomu, aby byl žalobce osobně dotčen jakožto člen omezeného okruhu osob, je třeba, aby prokázal, že byl v okamžiku přijetí napadeného aktu autorem tohoto aktu identifikován, nebo alespoň jím identifikován být mohl na základě dostatečně přesných informací, které mohl tento autor shromáždit (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 17. ledna 1985, Piraiki-Patraiki a další v. Komise, 11/82, EU:C:1985:18, bod 31), a dále že tento žalobce vykazuje zvláštní vlastnosti vzhledem k ostatním osobám, na které se má uvedený akt použít.

61 V projednávané věci má směrnice v přenesené pravomoci zaprvé zakázat uvádění na trh zahřívaných tabákových výrobků s charakteristickými příchutěmi, jakož i zahřívaných tabákových výrobků obsahujících aromata v jakékoli z jejich složek, a zadruhé podřídit zahřívané tabákové výrobky ke kouření stejným požadavkům na označování jako cigarety, tabák k ručnímu balení cigaret a tabák do vodní dýmky.

62 Z toho vyplývá, jak konstatoval Tribunál v bodech 28 a 30 napadeného usnesení, že od 23. října 2023, kdy měly členské státy přijmout ustanovení k dosažení souladu se směrnicí v přenesené pravomoci a kdy se tato ustanovení začala uplatňovat, se toto uvádění na trh stalo protiprávním. Navrhovatelky, které uváděly na trh zahřívané tabákové výrobky s charakteristickými příchutěmi nebo obsahující aromata v jakékoli z jejich složek, tedy přišly o možnost uvádět od tohoto data takové výrobky na trh.

63 Kromě toho směrnice v přenesené pravomoci změnila od 23. října 2023 režim, v jehož rámci mohly navrhovatelky do tohoto data uvádět na trh své zahřívané tabákové výrobky, a to tím, že ztížila podmínky výkonu jejich činností, než jak tomu bylo dříve, a to zejména z důvodu nových povinností týkajících se označování, které se od uvedeného data vztahují na tyto výrobky.

64 Jak přitom v podstatě uvedl generální advokát v bodech 163 a 164 svého stanoviska, tento nový režim je důsledkem „podstatné změny okolností“ ve smyslu čl. 2 bodu 28 směrnice 2014/40, kterou Komise v souladu s tímto ustanovením konstatovala na základě objemu prodeje dotčených výrobků, který výrobci a dovozci oznámili v rámci plnění povinnosti stanovené v čl. 5 odst. 6 této směrnice.

65 Dále vzhledem k tomu, že zahřívané tabákové výrobky jsou novými tabákovými výrobky, jejich uvedení na trh navrhovatelkami nutně předcházelo na základě článku 5 a čl. 19 odst. 1 uvedené směrnice oznámení příslušným orgánům členských států. K tomuto oznámení byl připojen zejména seznam složek používaných při výrobě těchto výrobků, mezi něž patří takové přísady, jako jsou charakteristické příchuti, přičemž informace poskytnuté při této příležitosti byly Komisi poskytnuty na základě čl. 19 odst. 2 směrnice 2014/40.

66 Kromě toho toto uvedení na trh bylo případně podmíněno povolením členských států, které se rozhodly využít možnosti, kterou jim v tomto ohledu poskytuje čl. 19 odst. 3 této směrnice.

67 Za těchto okolností je třeba zaprvé konstatovat, že navrhovatelky patří k omezenému okruhu hospodářských subjektů, které Komise v okamžiku přijetí směrnice v přenesené pravomoci identifikovala nebo mohla identifikovat, jelikož před přijetím této směrnice konstatovala „podstatnou změnu okolností“, což je požadavek pro uplatnění přenesené pravomoci Komise, kterou ukládá jak čl. 7 odst. 12, tak čl. 11 odst. 6 směrnice 2014/40, jakož i z důvodu oznamovacích povinností a rozhodnutí o povolení, které jsou uvedeny v bodech 65 a 66 tohoto rozsudku.

68 Zadruhé jsou navrhovatelky zvláště dotčeny novými zákazy a povinnostmi stanovenými směrnicí v přenesené pravomoci, jelikož tato směrnice vedla od 23. října 2023 ke změně režimu prodeje zahřívaných tabákových výrobků, který se na navrhovatelky do tohoto data vztahoval, a to tak, že podmínky výkonu jejich činností se staly méně příznivými než dříve, zejména s ohledem na to, že směrnice v přenesené pravomoci jednoduše zcela zakazuje prodej zahřívaných tabákových výrobků s charakteristickými příchutěmi. Takové subjekty působící na tomto trhu, jako jsou navrhovatelky, tedy s konečnou platností ztratily právo uvádět tyto výrobky na trh a žádný jiný subjekt tak v budoucnu nebude moci učinit.

69 Tribunál se tedy dopustil nesprávného právního posouzení tím, že v bodě 47 napadeného usnesení rozhodl, že povolení udělená některým navrhovatelkám na základě směrnice 2014/40 nelze považovat za skutečnost charakterizující a individualizující postavení jejich držitelů ve vztahu ke směrnici v přenesené pravomoci, jako by byli jejími adresáty, a tím, že v bodě 52 tohoto usnesení dospěl k závěru, že povolení, prohlášení a oznámení, kterých se před ním navrhovatelky dovolávaly, neumožňují prokázat, že jsou směrnicí v přenesené pravomoci osobně dotčeny.

70 Jak v podstatě uvedl generální advokát v bodě 168 svého stanoviska, nevýlučná povaha dotčených povolení k uvádění na trh, jak je uvedena v bodě 49 napadeného usnesení, nemůže mít vliv na individualizaci navrhovatelek. Relevantní kritérium v tomto ohledu totiž spočívá ve změně práv nabytých žalobcem před přijetím napadeného aktu (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 13. března 2008, Komise v. Infront WM, C-125/06 P, EU:C:2008:159, bod 72), tedy ve skutečnosti, že je držitelem „zvláštního nabytého práva“ (v tomto smyslu viz usnesení ze dne 14. ledna 2021, Sabo a další v. Parlament a Rada, C-297/20 P, EU:C:2021:24, bod 28), aniž musí být toto právo nutně výlučné.

71 S ohledem na všechny tyto úvahy je třeba vyhovět první části jediného důvodu kasačního opravného prostředku a zrušit napadené usnesení, aniž je nutné zkoumat ostatní argumenty, které navrhovatelky předložily na podporu této části.

K druhé části jediného důvodu kasačního opravného prostředku

72 Vzhledem k tomu, že vyhovění první části jediného důvodu kasačního opravného prostředku vede ke zrušení napadeného usnesení, není nutné zkoumat druhou část tohoto důvodu kasačního opravného prostředku, která nemůže vést ke zrušení tohoto usnesení v širším rozsahu.

K žalobě podané k Tribunálu

73 V souladu s čl. 61 prvním pododstavcem druhou větou statutu Soudního dvora Evropské unie může Soudní dvůr v případě, že zruší rozhodnutí Tribunálu, vydat sám konečné rozhodnutí ve věci, pokud to soudní řízení dovoluje.

74 Soudní dvůr v projednávané věci sice není v této fázi řízení schopen rozhodnout o meritu žaloby podané k Tribunálu, má naproti tomu k dispozici skutečnosti nezbytné k tomu, aby s konečnou platností rozhodl o námitce nepřípustnosti vznesené Komisí v průběhu řízení v prvním stupni.

75 Na podporu této námitky nepřípustnosti tento orgán tvrdí, že navrhovatelky nejsou směrnicí v přenesené pravomoci bezprostředně ani osobně dotčeny.

76 Zaprvé vzhledem k tomu, že účastnice řízení v tomto ohledu nevyjádřily konkrétní zpochybnění, souhlasí Soudní dvůr se závěry Tribunálu uvedenými v bodech 27 až 33 napadeného usnesení, které se týkají otázky, zda jsou navrhovatelky směrnicí v přenesené pravomoci bezprostředně dotčeny.

77 Zadruhé z úvah uvedených v bodech 61 až 68 tohoto rozsudku vyplývá, že v projednávané věci jsou navrhovatelky směrnicí v přenesené pravomoci osobně dotčeny.

78 Z toho vyplývá, že žaloba na neplatnost podaná navrhovatelkami k Tribunálu musí být prohlášena za přípustnou.

79 Věc se vrací Tribunálu, aby rozhodl o meritu této žaloby na neplatnost.

K nákladům řízení

80 Vzhledem k tomu, že se věc vrací Tribunálu, je třeba rozhodnout, že o nákladech řízení souvisejících s tímto řízením bude rozhodnuto později.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (druhý senát) rozhodl takto:

1) **Bod 1 výroku usnesení Tribunálu Evropské unie ze dne 20. září 2023, Nicoventures Trading a další v. Komise (T-706/22, EU:T:2023:579), se zrušuje.**

2) **Žaloba na neplatnost podaná společnostmi Nicoventures Trading Limited, British American Tobacco (Germany) GmbH, British American Tobacco Italia SpA (BAT Italia), British American Tobacco Polska Trading sp. z o.o., British American Tobacco España SA a P. J. Carroll & Company Limited proti směrnici Komise v přenesené pravomoci (EU) 2022/2100 ze dne 29. června 2022, kterou se mění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/40/EU, pokud jde o zrušení některých výjimek týkajících se zahřívaných tabákových výrobků, je přípustná.**

3) **Věc se vrací Tribunálu Evropské unie, aby rozhodl o meritu žaloby na neplatnost uvedené v bodě 2 tohoto výroku.**

4) **O nákladech řízení bude rozhodnuto později.**

Podpisy